

MEMORIE VAN ANTWOORD

(Ingezonden 10 maart 1971.)

Nr. 5

Algemeen

Met grote belangstelling heeft de ondergetekende met wie in deze memorie, tenzij anders is vermeld, de eerste ondergetekende wordt bedoeld, kennis genomen van de beschouwingen van de vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen over het ontwerp van Wet erkenning instellingen schriftelijk onderwijs. Hij is de commissie dankbaar voor de voortvarende wijze waarop deze het wetsontwerp in behandeling heeft genomen. Het verheugt hem, dat de leden van de commissie kunnen instemmen met de strekking van het wetsontwerp. Dat verschillende leden daarbij niet hebben nagelaten tevens te wijzen op het belang van het destijds genomen particuliere initiatief dat geleid heeft tot de instelling van de Stichting Inspectie Schriftelijk Onderwijs (I.S.O.) en op de betekenis die deze stichting gehad heeft op de ontwikkeling van het schriftelijk onderwijs, stemt hem tot voldoening. Hij is erkentelijk voor de vele waardevolle opmerkingen van de leden.

De ondergetekende heeft grotendeels met instemming kennis genomen van de beschouwing van de commissieleden behorende tot de K.V.P.-fractie over het karakter van het schriftelijk onderwijs en over de relatie tussen het sociaal-culturele en het commerciële element. Met name stemt hij in met de door deze leden ontwikkelde gedachte, dat de vrije mededinging die onze maatschappij kent, in het bijzonder in de sector schriftelijk onderwijs niet zal mogen leiden tot agressiviteit bij de werving van cursisten. Te agressieve onderlinge competitie tussen de instellingen voor schriftelijk onderwijs zal het aanzien van dit onderwijs in zijn algemeenheid schaden. Aan de andere kant echter zal een zekere mate van competitie tot kwaliteitsverbetering kunnen leiden.

De voorgestelde regeling zal stellig kunnen bijdragen tot het oplossen van het zo actuele vraagstuk van de éducation permanente. Voor een uitgebreidere regeling van het schriftelijk onderwijs, juist met het oog op dit vraagstuk, acht hij echter de gedachtevorming nog niet voldoende ontwikkeld.

Dat de indiening van het wetsontwerp zo lang op zich heeft laten wachten hangt zowel samen met de velerlei vormen van overleg, waaraan behoefte bestond als met het feit dat de aanvankelijk overwogen regeling van de materie bij algemene maatregel van bestuur om de in de memorie van toelichting genoemde reden is vervangen door een regeling bij de wet.

De vraag van deze leden of de in artikel 7, tweede lid, van het wetsontwerp genoemde materie niet beter imperatief had kunnen worden geregeld, beantwoordt de ondergetekende bij nadere overweging bevestigend. Artikel 7, tweede lid, van het wetsontwerp is thans zodanig geredigeerd dat de bedoelde algemene maatregel van bestuur nadere voorschriften dient te geven met betrekking tot de in dat lid genoemde onderwerpen. Verwezen wordt naar de nota van wijzigingen.

De leden van de fracties van de P.v.d.A., D'66, P.S.P. en de groep-Aarden wezen op het toenemend belang van het schriftelijk onderwijs en op de mogelijkheden daarvan voor het vormingswerk, de onderwijsradio en -televisie en stelden in dat verband de vraag of verdere wetgeving op het gebied van het schriftelijk onderwijs niet in studie moet worden genomen.

De ondergetekende merkt dienaangaande op, dat hij – vooral met het oog op de permanente educatie – op dat gebied mogelijkheden voor het schriftelijk onderwijs aanwezig acht. Naar zijn mening dient de gedachtevorming over de ontwikkeling van het schriftelijk onderwijs verder te zijn gevorderd dan thans het geval is, alvorens verdere wetgeving in studie wordt genomen. In verband met de door deze leden bedoelde mogelijkheden van het schriftelijk onderwijs verwijst hij naar de ontwikkeling in het buitenland, waar het schriftelijk onderwijs in combinatie met die media in ruime mate toepassing vindt. Met name in de Scandinavische landen, Frankrijk, Zuid-Afrika, Australië, Japan, de Verenigde Staten van Noord-Amerika, alsmede in de landen van het Oostblok zijn daarvan vele voorbeelden te vinden. In hoeverre die ontwikkeling zich ook in Nederland zal voordoen is in belangrijke mate afhankelijk van de plaats die men in de toekomst aan het schriftelijk onderwijs zal gaan toekennen. Een juiste voorlichting van de kant van de overheid zal in dit verband voor de toekomstige ontwikkeling van belang kunnen zijn. Dat thans reeds van overheidszijde meer aandacht wordt besteed aan het schriftelijk onderwijs, blijkt uit het feit dat de ondergetekende inmiddels de Stichting voor onderzoek van het onderwijs (S.V.O.) om advies gevraagd heeft omtrent de wenselijkheid van een onderzoek op het terrein van het schriftelijk onderwijs. Bovendien is ten departemente een brochure over het schriftelijk onderwijs verzorgd. Deze brochure zal over diverse scholen en onderwijsorganisaties worden verspreid.

Met de beschouwingen van de leden van de V.V.D.-fractie stemt de ondergetekende gaarne in.

De ondergetekende deelt naar aanleiding van een desbetreffende vraag van de A.R.-fractie mede, dat hij een ontwikkeling als bij het avondonderwijs ook bij het schriftelijk onderwijs denkbaar acht. Echter heeft hij niet geconstateerd, dat in zijn algemeenheid bij commerciële instellingen voor schriftelijk onderwijs de wens bestaat voor subsidiëring in aanmerking te komen. Er zijn enige instellingen die op niet commerciële basis een schriftelijke cursus verzorgen, opleidende voor een vakdiploma, die voor subsidiëring in aanmerking zijn gebracht.

De vraag van de leden van de C.H.U.-fractie of er instellingen bestaan, die onder de thans geldende regeling niet om erkenning hebben verzocht, beantwoordt de ondergetekende bevestigend. Het aantal instellingen dat zich met schriftelijk onderwijs bezighoudt bedraagt ongeveer 150. Daarvan zijn 46 instellingen erkend. De „Statistiek van het schriftelijk onderwijs op 1 maart 1970” van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat gegevens met betrekking tot omvang en structuur van het schriftelijk onderwijs. Aan dit onderzoek hebben 81 instellingen voor schriftelijk onderwijs medegewerkt. Van dit aantal zijn 42 door de I.S.O. erkend; de overige 39 zijn door de I.S.O. niet erkend, doch de examens daarvan staan onder toezicht van het Ministerie van Economische Zaken.

De leden van dezelfde fractie hebben bovendien een aantal opmerkingen gemaakt over de algemene basis voor de inspectie, zoals die tot uitdrukking komt onder meer in de artikelen 8, 9 en 12 van het wetsontwerp. Zij wezen op het feit, dat een aantal organisaties aan een nauwkeuriger omschrijving in het wetsontwerp de voorkeur geeft. De ondergetekende echter is meer geporteerd voor een meer algemeen geformuleerde wet met daarnaast een uitvoeringsopdracht aan de inspectie. Een te gedetailleerde regeling in de wet met betrekking tot de in eerdergenoemde artikelen vermelde materie komt hem niet wenselijk voor, omdat een algemene maatregel van bestuur het mogelijk maakt het beleid sneller aan mogelijke nieuwe ontwikkelingen aan te passen. Artikel 7, tweede lid, van het wetsontwerp biedt hem deze mogelijkheid.

De werving van en de voorlichting aan cursisten

Leden van de K.V.P.- en de V.V.D.-fractie achtten de bescherming van cursisten niet voldoende gewaarborgd met de naar hun mening uiterst summiere omschrijving in artikel 8 van het wetsontwerp. Met de leden behorende tot de fractie van de P.v.d.A., D'66, P.S.P., de groep-Aarden en de S.G.P.

vroegen deze leden zich af wat b.v. te verstaan valt onder de woorden „de werving geschiedt op naar het oordeel van de Minister behoorlijke wijze”. De ondergetekende is van mening, dat de opvattingen die in het maatschappelijk verkeer gelden met betrekking tot behoorlijk en onbehoorlijk gedrag zullen bepalen waar de grens tussen deze begrippen ligt.

De fractieleden van de K.V.P. informeerden verder of uit artikel 8, tweede lid, van het wetsontwerp begrepen moet worden dat het verschaffen van cadeaus bij de werving van cursisten de voornaamste onbehoorlijkheid is. Naar aanleiding hiervan merkt de ondergetekende op, dat hij dit niet het geval vindt. De enige manier echter om daartegen op te treden is een in de wet neergelegd verbod. De reden daarvan is in de memorie van toelichting op het onderhavige wetsontwerp vermeld.

De leden van de hiervoren genoemde fracties vroegen zich voorts af, wat het standpunt is van de ondergetekende met betrekking tot de werving van cursisten door vertegenwoordigers al of niet op provisiebasis en of hij kennis heeft genomen van gelijksoortige wetgevingen in het buitenland, met name in Denemarken en België, waar de wetgever colportage met schriftelijke cursussen verbiedt. De ondergetekende is van mening, dat het probleem van de colportage en wat daarmee samenhangt primair thuis hoort in de economische sector. Het Ministerie van Economische Zaken houdt zich bezig met het vraagstuk van de agressieve verkoop. In dit verband is onder verantwoordelijkheid van de Staatssecretaris van Economische Zaken en de tweede ondergetekende ingediend een wetsontwerp, houdende regelen tot het tegengaan van misbruiken bij colportage (Colportagewet). Krachtens artikel 6, eerste lid, van dat wetsontwerp geldt de daarin vervatte regeling betreffende de verplichte inschrijving van colporteurs niet voor colporteurs met drukwerk of andere schriftelijke stukken. Aangezien bij het schriftelijk onderwijs per definitie gebruik wordt gemaakt van drukwerk of andere schriftelijke stukken is bedoelde regeling op colportage, met schriftelijk onderwijs niet van toepassing. Echter opent artikel 24, eerste lid, van het ontwerp-Colportagewet de mogelijkheid bij algemene maatregel van bestuur te bepalen, dat de in de artikelen 22 en 23 van dat ontwerp vervatte regeling betreffende de z.g. afkoelingsperiode mede geldt voor door middel van colportage tot stand gekomen overeenkomsten, waarvoor het inschrijvingsstelsel van colporteurs niet geldt. Naar de mening van de ondergetekende is het wenselijk, dat met betrekking tot het schriftelijk onderwijs van die mogelijkheid gebruik wordt gemaakt.

Over buitenlandse wetgevingen op het gebied van het schriftelijk onderwijs merkt de ondergetekende het volgende op. In Denemarken is de erkenning van instellingen voor schriftelijk onderwijs wettelijk geregeld. In de desbetreffende uitvoeringsmaatregelen is deze erkenning nader uitgewerkt. Een instelling voor schriftelijk onderwijs is verplicht de aanwijzingen van het toezichthoudende orgaan op te volgen. Deze aanwijzingen kunnen o.m. de didactiek van het onderwijs, het adverteren, de opzeggingsvoorwaarden etc. betreffen. Op 30 juli 1970 heeft het Deense Ministerie van Onderwijs een interne circulaire ten aanzien van de erkenning laten uitgaan. In die circulaire staat dat instellingen voor schriftelijk onderwijs voortaan worden erkend, indien zij zich verplichten met betrekking tot de acquisitie geen persoonlijke bezoeken af te leggen, geen woningen en werkplaatsen te betreden, ongeacht het feit of deze bezoeken plaatsvinden op initiatief van de instelling of op verzoek van de aspirant-cursist.

In België luidt artikel 26 van de Wet op het schriftelijk onderwijs: „De reclame ten gunste van leergangen voor schriftelijk onderwijs mag geen beloften inhouden omtrent het verlenen van allerlei voordelen, zoals premies en geschenken, ristoorno's, enz., en mag niet door tussenkomst van ronselaars of klantenjagers om geschieden”.

De instellingen voor schriftelijk onderwijs in België mogen wel vertegenwoordigers in dienst hebben die aspirant-cursisten aan huis bezoeken, indien deze belangstelling hebben getoond voor een cursus. De vertegenwoordigers worden pas als klantenjagers of ronselaars beschouwd als zij – zonder verzoek van

de adspirantcursist – diens woning bezoeken om een cursus te verkopen. De ondergetekende merkt in dit verband op, dat de bestaande regelingen op het gebied van het schriftelijk onderwijs van land tot land verschillen. Zo is bijvoorbeeld in Noorwegen het schriftelijk onderwijs wettelijk geregeld en is huisbezoek niet verboden. In Zweden daarentegen is het schriftelijk onderwijs niet wettelijk geregeld, terwijl in Frankrijk een wettelijke regeling ontworpen die het huisbezoek van vertegenwoordigers wil verbieden.

Met betrekking tot de verkoop van schriftelijke cursussen in supermarkten, zoals in de Verenigde Staten en in Zweden gebeurt, merkt de ondergetekende op dat het uitgangspunt zoals neergelegd in het onderhavige wetsontwerp is, dat de werving van cursisten c.q. de verkoop van cursussen op een behoorlijke wijze dient te geschieden. In dit licht behoeft de verkoop van schriftelijke cursussen in supermarkten niet zonder meer als onbehoorlijk te worden gekwalificeerd.

De leden van de meeste fracties wezen nog op het risico van de ongewenste wijsbeïnvloeding bij de persoonlijke contacten met „studie-adviseurs”. De ondergetekende merkt in dit verband op, dat de eerdergenoemde afkoelingsperiode het risico tot een minimum beperkt en dat verwacht mag worden, dat dit risico bij erkende instellingen voor schriftelijk onderwijs aanmerkelijk geringer zal zijn dan bij niet-erkende instellingen voor schriftelijk onderwijs. Bij onbehoorlijk gedrag van „studie-adviseurs” van erkende instellingen kan namelijk de erkenning worden ingetrokken.

Omdat inderdaad, zoals van A.R.-zijde werd gesteld, bij bepaalde cursussen ter zake kundige voorlichting niet gemist kan worden, acht de ondergetekende het in het wetsontwerp neergelegde stelsel, dat de inschakeling van studie-adviseurs niet absoluut verbiedt maar strikte waarborgen tegen misbruik bevat, het meest aanvaardbaar.

Voorts werd het advies nr. 8 (1968) van de S.E.R. aan de orde gesteld. In dat advies wordt het vraagstuk van de bescherming van de burger tegen agressieve verkoopmethoden behandeld en is met name ter sprake gebracht het persoonlijk bezoeken om consumenten te bewegen tot het sluiten van overeenkomsten. Hierbij is tevens het inschrijven op cursussen vermeld. Naar aanleiding van de vraag welke waarde de ondergetekende hecht aan het advies van deze raad tot invoering van een stelsel van verbod bij gebleken ongeschiktheid, verwijst de ondergetekende naar hetgeen hierover in het kader van de Colportagewet reeds is opgemerkt.

Leden van de K.V.P.-fractie stelden voor cursisten het recht te geven de overeenkomst met inachtneming van een opzegtermijn van twee of drie maanden te beëindigen. De ondergetekende heeft tegen het beëindigen van de overeenkomst door middel van opzegging geen bezwaar. De uitwerking daarvan is thans neergelegd in artikel 9, eerste lid sub g, van dit wetsontwerp. Verwezen wordt naar de nota van wijzigingen.

In verband met de misbruiken waarop de hier aan het woord zijnde leden doelden, deelt de ondergetekende mede dat hij daaromtrent in het kader van de Colportagewet overleg heeft gepleegd met zijn ambtgenoot van Economische Zaken. Hij verwijst naar hetgeen hierover in het vorenstaande is vermeld.

Met de opvatting van de leden van de P.v.d.A., D'66, P.S.P. en de groep-Aarden, dat het consumentenaspect in het wetsontwerp onvoldoende tot zijn recht komt, kan de ondergetekende zich niet verenigen. De indiening van het wetsontwerp is immers juist vanwege het belang van de consument bevorderd.

Deze leden informeerden of het geen aanbeveling zou verdienen de werving van cursisten via huisbezoek te verbieden omdat sprake kan zijn van een ongewenste wijsbeïnvloeding. De ondergetekende beantwoordt deze vraag ontkennend, omdat een absoluut verbod van werving van cursisten via huisbezoek moeilijk te verenigen is met het in artikel 7 van de Grondwet neergelegde beginsel. Ten einde de cursist te beschermen tegen het volgen van de cursus die toch niet geschikt voor hem blijkt te zijn dachten de hier aan het woord zijnde leden voorts nog aan een proefperiode van ongeveer 2 maanden, waarbinnen de overeenkomst beëindigd kan worden zonder aan een verdere

opzegtermijn gebonden te zijn. De ondergetekende merkt naar aanleiding hiervan op, dat het niet altijd mogelijk is binnen de genoemde periode vast te stellen of men wel of niet geschikt is voor een bepaalde cursus. Het moet bovendien onuitvoerbaar geacht worden de proefperiode van cursus tot cursus vast te stellen. De ondergetekende meent daarom dat voorstel te moeten afwijzen.

Het oordeel van leden van de V.V.D.-fractie omtrent het opnemen van een colportageverbod in artikel 8 van het wetsontwerp kan hij niet onderschrijven om redenen zoals in het hiervorenstaande vermeld.

Met betrekking tot een regeling voor de begeleiding van cursisten deelt hij mede gaarne bereid te zijn een desbetreffende regeling in de reeds eerdergenoemde algemene maatregel van bestuur op te nemen.

Over de proeftijd, die de A.R.-fractie aan de orde heeft gesteld, heeft de ondergetekende in het vorenstaande reeds een uiteenzetting gegeven. Ter nadere toelichting moge nog worden gesteld, dat de belangen van de cursist naar de mening van de ondergetekende voldoende gewaarborgd zijn, indien de overeenkomsten zullen worden onderworpen aan een afkoelingsperiode in het kader van de Colportagewet, terwijl in het algemeen de overeenkomsten met betrekking tot schriftelijke cursussen kunnen worden opgezegd met inachtneming van een opzegtermijn van ten hoogste 3 maanden.

De leden van de S.G.P.-fractie merkten op, dat bij een mogelijk colportageverbod een uitzondering zou dienen te worden gemaakt voor wat betreft bezoeken aan bedrijven. Uit het vorenstaande is gebleken, dat de ondergetekende de bescherming van de cursist voldoende gewaarborgd acht. Op de vraag of een colportageverbod in het hiervoor liggende wetsontwerp moet worden opgenomen heeft hij reeds ontkennend geantwoord. Een uitzondering voor wat betreft het bezoeken aan bedrijven is dan ook overbodig.

Naar aanleiding van de vraag van dezelfde leden of de klachten over het persoonlijk bezoek globaal zijn, antwoordt de ondergetekende, dat hem niet duidelijk is wat hier bedoeld wordt. Voor de goede orde deelt hij mede, dat klachten over persoonlijk bezoek van vertegenwoordigers van erkende en niet-erkende instellingen voor schriftelijk onderwijs alléén maar bekend zijn voor zover deze bij de I.S.O. zijn ingediend. Er bestaat geen totaal overzicht van het aantal – ook bij andere organisaties – ingediende klachten.

Wat betreft de vraag van de K.V.P.-fractie of het mogelijk is een indicatie te geven met betrekking tot het voortijdig beëindigen van de overeenkomst tussen een instelling en een cursist, deelt de ondergetekende het navolgende mede. Enerzijds wordt – zoals in deze paragraaf eerder al is vermeld – zowel aan instelling als cursist de mogelijkheid geboden de overeenkomst door middel van opzegging voortijdig te beëindigen. Anderzijds wordt bij overlijden van de cursist de overeenkomst als beëindigd beschouwd. Deze laatste voorwaarde is thans eveneens in artikel 9, eerste lid sub g, van dit wetsontwerp opgenomen. Verwezen wordt naar de Nota van wijzigingen.

De K.V.P.-fractie bracht ook nog de wenselijkheid naar voren de instellingen voor te schrijven aan aspirant-cursisten duidelijke informatie te verschaffen ten aanzien van de punten genoemd in artikel 9, eerste lid onder a t/m g, van het wetsontwerp alvorens hun een overeenkomst voor te leggen. In de algemene maatregel van bestuur, regelende de betrekkingen tussen instelling en cursist (artikel 7, tweede lid, van het wetsontwerp), zal een bepaling worden opgenomen volgens welke aan de instelling de verplichting wordt opgelegd bedoelde informatie aan de cursist te geven alvorens tot het sluiten van een overeenkomst over te gaan. De ondergetekende is van mening, dat de bedoelde concrete maatregelen die betrekking hebben op een nadere uitwerking van het in de wet neergelegde beginsel van de bescherming van de cursisten van de erkende instellingen, beter geregeld kunnen worden in een algemene maatregel van bestuur dan in de wet.

Aan de wens van de K.V.P.-fractie een bepaling aan artikel 9, eerste lid, van het wetsontwerp toe te voegen, waarin wordt

gewezen op de mogelijkheid klachten omtrent het niet naleven van de voorschriften in te dienen bij de inspectie, is de ondergetekende tegemoet gekomen. Verwezen wordt naar de Nota van wijzigingen.

De suggestie van de leden uit de fracties van de P.v.d.A., D'66, P.S.P. en de groep-Aarden de punten die op grond van artikel 9 in de overeenkomst opgenomen moeten worden op het propagandamateriaal te vermelden, acht de ondergetekende zinvol, mede gezien de eerder gemaakte opmerking uit de K.V.P.-fractie ten aanzien van een goede informatie vooraf aan de aspirant-cursist. Deze suggestie zal nadere uitvoering vinden in meergenoemde algemene maatregel van bestuur.

In antwoord op de vraag van de hier aan het woord zijnde leden of het intrekken van de erkenning van een instelling tevens zal betekenen, dat de cursist zonder opzegtermijn niet meer aan de overeenkomst gebonden is, deelt de ondergetekende mede dat de intrekking van de erkenning de civielrechtelijke verhouding tussen instelling en cursist onverlet laat. De cursist en de instelling hebben de mogelijkheid op grond van artikel 9, eerste lid onder g, van het ontwerp de overeenkomst te beëindigen met inachtneming van de in genoemd artikel vermelde opzegtermijn.

Dezelfde leden vroegen zich af, of de inspectie in staat is ook de klachten met een commercieel aspect te behandelen. Naar aanleiding hiervan merkt de ondergetekende op, dat de Stichting Inspectie Schriftelijk Onderwijs al jarenlang klachten als hier bedoeld behandelt. De behandeling van deze klachten geschiedde tot dusver op een voor de instelling en voor de cursist bevredigende wijze. Hij verwacht op dit punt dan ook geen moeilijkheden.

De vraag van de leden van de S.G.P.-fractie over de wettelijke opzegtermijn vindt in het bovenstaande reeds zijn beantwoording.

De regeling van en het toezicht op examens

In het kader van artikel 10, tweede lid, van het wetsontwerp wezen leden van de K.V.P.-fractie op de groeiende tendens in het onderwijs het examen gedeeltelijk in tentamens af te leggen. Zij vroegen zich af hoe dit te rijmen valt met voornoemd artikel 10, tweede lid. Mede in verband met de ditzelfde onderwerp betreffende opmerkingen van leden van de fracties van de P.v.d.A., D'66, P.S.P. en de groep-Aarden, deelt de ondergetekende mede, dat het nimmer de bedoeling is geweest de mogelijkheid van tentamens uit te sluiten. Het genoemde artikel 10 is in het wetsontwerp opgenomen ter garantie dat het examen de gehele leerstof betreft. Het mag bijvoorbeeld niet voorkomen dat een cursus bestaande uit 50 lessen wordt besloten met een examen dat zich beperkt tot de eerste 25 lessen, terwijl het diploma de gehele cursus betreft. Om echter alle misverstanden uit te sluiten heeft de ondergetekende de tekst van artikel 10, tweede en derde lid, van het wetsontwerp aangevuld. Ook artikel 18, tweede lid, van het wetsontwerp is aangepast. De ondergetekende verwijst naar de hierbijgaande Nota van wijzigingen.

Leden van de A.R.-fractie, daarin bijgevallen door de leden van de K.V.P., P.v.d.A., D'66, P.S.P. en groep-Aarden, hebben geconstateerd, dat er instituten bestaan die in aanwezigheid van een rijksgecommiteerde examens afnemen. Daarnaast leiden zij – eventueel via zusterinstellingen – cursisten op voor datzelfde examen. Dit kan er naar de mening van die leden toe leiden, dat daar opgeleide leerlingen in een ongunstiger positie komen te verkeren dan leerlingen, opgeleid bij andere instellingen die dit voorrecht missen. Deze leden vroegen zich allereerst af, of het tot de taak van de rijksinspecteur zal behoren dergelijke situaties te voorkomen en vervolgens vroegen zij zich af, of het niet mogelijk zou zijn wettelijke bepalingen te ontwerpen, waardoor ongelijkheid in dit opzicht wordt voorkomen.

Met betrekking tot de eerste vraag deelt de ondergetekende mede, dat het toezicht van de inspectie zich richt op de examens van de erkende instellingen, zoals bedoeld in artikel 18 van het wetsontwerp. Voorts behoort het tot de taak van de

rijksinspecteur erop toe te zien dat de bepalingen van de wet en de uitvoeringsvoorschriften worden nageleefd. En ten slotte zal de inspectie hem adviseren ten aanzien van problemen, die het schriftelijk onderwijs in het algemeen en het erkende schriftelijk onderwijs in het bijzonder treffen. Mocht derhalve een door de leden bedoelde situatie zich voordoen, dan ligt het – gezien het zo juist opgemerkte – op de weg van de rijksinspecteur daarvan aan ondergetekende mededeling te doen en hem te adviseren welke maatregelen genomen dienen te worden. Wat betreft de tweede vraag, deelt de ondergetekende mede, dat de niet-erkende instellingen buiten de werkingssfeer van deze wet vallen. Omtrent de opleiding tot en het afnemen van vakexamens merkt de ondergetekende op, dat deze onder toezicht staan van de Minister van Economische Zaken. Ook deze examens vallen buiten de werkingssfeer van de onderhavige wet.

Naar aanleiding van de in het voorlopig verslag gemaakte opmerking, dat het niet publiceren van de opgaven nadat de examens zijn gehouden monopolisering met zich mede zou brengen, en dat er onvoldoende waarborgen zouden zijn voor de geheimhouding vooraf van de examenopgaven, deelt de ondergetekende mede, dat de hier uitgesproken vrees hem ongegrond voorkomt. Van enige monopolisering door het niet publiceren van de examenopgaven van erkende instellingen, nadat de examens zijn gehouden, is geen sprake, aangezien artikel 10, vierde lid, van het wetsontwerp bepaalt, dat het model van het door de instelling in te dienen examenverslag de goedkeuring van de minister behoeft. In dit model dienen de examenopgaven te worden opgenomen. De verkrijgbaarstelling van de examenopgaven na het examen is mogelijk gemaakt door de aanvulling van artikel 10, vierde lid, van het wetsontwerp. Verwezen wordt naar de bijgaande nota van wijzigingen. De geheimhouding vooraf van de examenopgaven is naar de mening van de ondergetekende voldoende gewaarborgd door het bepaalde in artikel 10, eerste lid, sub g, van het wetsontwerp. Voor die gevallen dat de opgaven van eerdergenoemde vakexamens niet verkrijgbaar zijn zal de ondergetekende nader overleg voeren met zijn ambtgenoot van Economische Zaken.

Verspreide vragen en opmerkingen

Ten aanzien van artikel 19 vroegen de leden van de K.V.P., of de ruimere taak, die de inspectie krijgt toegemeten in dit wetsontwerp, binnen de huidige structuur van de inspectie voldoende tot zijn recht kan komen. De ondergetekende merkt in dit verband op, dat hij van mening is dat voorshands de inspectie voor zijn ruimere taak berekend is. Overigens zal de verdere ontwikkeling moeten worden afgewacht.

De vraag van leden van de V.V.D.-fractie of in de nieuw te vormen inspectie voor het huidige bij de I.S.O. in dienst zijnde personeel mogelijkheden aanwezig zijn, kan de ondergetekende bevestigend beantwoorden. Bij instelling van een rijksinspectie zal dat personeel de gelegenheid worden geboden in rijksdienst over te gaan. Voor de goede orde deelt de ondergetekende nog mede, dat de rechtspositie van betrokkenen door de I.S.O. volledig is gewaarborgd indien zij niet in rijksdienst overgaan.

Het scheppen van een meldingsplicht, terwille van een volledig overzicht, voor die instellingen voor schriftelijk onderwijs, die geen erkenning vragen, waarop leden, behorende tot de fracties van de P.v.d.A., D'66, P.S.P. en groep-Aarden hebben gewezen, meent de ondergetekende ten stelligste te moeten ontraden. Het kan naar zijn mening niet anders dan verwarrend werken indien er instellingen voor schriftelijk onderwijs zijn, die door het Ministerie van Onderwijs en Wetenschappen erkend zijn en andere instellingen voor schriftelijk onderwijs, die bij dat ministerie zijn aangemeld. Laatstgenoemde instellingen zouden de aanmelding als propaganda bij de werving van cursisten kunnen gebruiken waardoor vele misverstanden kunnen ontstaan.

Op de vraag van leden van de S.G.P.-fractie of er van regeringszijde subsidiabele aandacht besteed wordt aan de

studie van de pedagogiek en de didactiek van het schriftelijk onderwijs antwoordt de ondergetekende dat een subsidie voor een onderzoek als hier bedoeld eventueel in het kader van de Stichting voor onderzoek van het onderwijs (S.V.O.) kan worden verleend. Voor een onderzoek heeft de ondergetekende de S.V.O. — zoals eerder al opgemerkt werd — om advies verzocht.

Artikelen

Artikel 1. Naar aanleiding van de vraag of in het tweede lid van dit artikel ook niet het begrip „cursist” omschreven dient te worden, merkt de ondergetekende op, dat een definitie van het begrip cursist hem niet nodig voorkomt. Nu de door middel van colportage tot stand gekomen overeenkomst tussen de instelling en de cursist aan een afkoelingsperiode kan worden onderworpen en iedere gesloten overeenkomst door middel van opzegging te allen tijde kan worden beëindigd, bestaat er geen grond voor de vrees, dat de enkele aanmelding voor de cursist ernstige juridische en financiële consequenties met zich mede zal brengen.

Artikel 4. Het opnemen van een termijn waarbinnen de beslissing genomen moet worden, acht de ondergetekende redelijk. Het bepaalde in het tweede lid van dit artikel geeft de instelling die het verzoek heeft ingediend voldoende zekerheid. Dit artikel is dienovereenkomstig aangevuld. Verwezen wordt naar de nota van wijzigingen.

Artikel 7, lid 1. De hier gestelde vraag beantwoordt de ondergetekende in bevestigende zin.

Wat betreft de inzage in de examenverslagen verwijst hij naar hetgeen daaromtrent in de paragraaf „De regeling van en het toezicht op examens” is opgemerkt.

Naar aanleiding van de vraag of hij geen mogelijkheden ziet strakkere criteria te formuleren, eventueel verder uitgewerkt in een algemene maatregel van bestuur, verwijst hij naar hetgeen daaromtrent in de paragraaf „Algemeen” is opgemerkt. Het is de bedoeling dat de hierbedoelde algemene maatregel van bestuur op korte termijn zal worden ontworpen.

Artikel 9. 1. De hier voorgestelde toevoeging is opgenomen in het eerste lid van dit artikel onder *b*. Verwezen wordt naar de nota van wijzigingen.

2. Met de suggestie het adres van de inspectie aan de cursist mede te delen kan de ondergetekende instemmen. De

aanvulling is in het wetsontwerp opgenomen in artikel 9, eerste lid sub *i*. Verwezen wordt naar de nota van wijzigingen.

Naar aanleiding van de vraag of onder de kosten genoemd in het eerste lid onder *e* ook begrepen zijn de kosten verbonden aan een examen, deelt de ondergetekende mede, dat de examenkosten eveneens in dit lid zijn vermeld. Verwezen wordt naar de Nota van wijzigingen. De opmerking of hij bereid is het voorschrift onder *f*. te vervangen door een proefperiode is in de paragraaf „De werving van en de voorlichting aan cursisten” reeds uitvoerig aan de orde geweest.

Artikel 10. Voor de beantwoording van de hier gestelde vraag ten aanzien van de hoogte van het examengeld verwijst de ondergetekende naar hetgeen daaromtrent in deze paragraaf onder artikel 9, eerste lid sub *f*, is gesteld.

2. De mogelijkheid van invoering van vrijstellende tentamina is reeds besproken in de paragraaf „De regeling van en het toezicht op examens”.

Artikel 10, lid 4. Wat betreft de openbaarheid van de examenverslagen verwijst de ondergetekende eveneens naar hetgeen daaromtrent in vorengenoemde paragraaf is gesteld.

Artikel 12. De ondergetekende denkt in dit verband aan de schadelijke handelingen die een gevolg kunnen zijn van een samenwerking tussen een erkende en een niet-erkende instelling voor schriftelijk onderwijs.

Artikel 20. De ondergetekende acht het niet wenselijk voor elk examen rijksgecommitteerden aan te wijzen. Indien de instelling voor schriftelijk onderwijs een verzoek indient voor een bepaald examen een rijksgecommitteerde aan te wijzen, zal worden gezien of dit gezien de aard van de cursus wenselijk is. Aanwijzing van een rijksgecommitteerde zal mede afhankelijk kunnen worden gesteld van factoren als bijvoorbeeld de maatschappelijke betekenis van de instelling, de waardering van representatieve organisaties uit het bedrijfsleven voor de opleiding, c.q. voor het examen, enz.

*De Staatssecretaris van Onderwijs
en Wetenschappen,*

GROSHEIDE.

De Minister van Justitie,

C. H. F. POLAK.